

השפעת משבר הקורונה על הכלכלה בישראל

חן הרצוג, כלכלן ראשי ושותף, BDO

משבר הקורונה יצר מצד אחד את אחד המשברים הגדולים ביותר בכלכלה, ומצד שני, בזמן המשבר נוצרה גאות בשוק ההון. הכיצד?

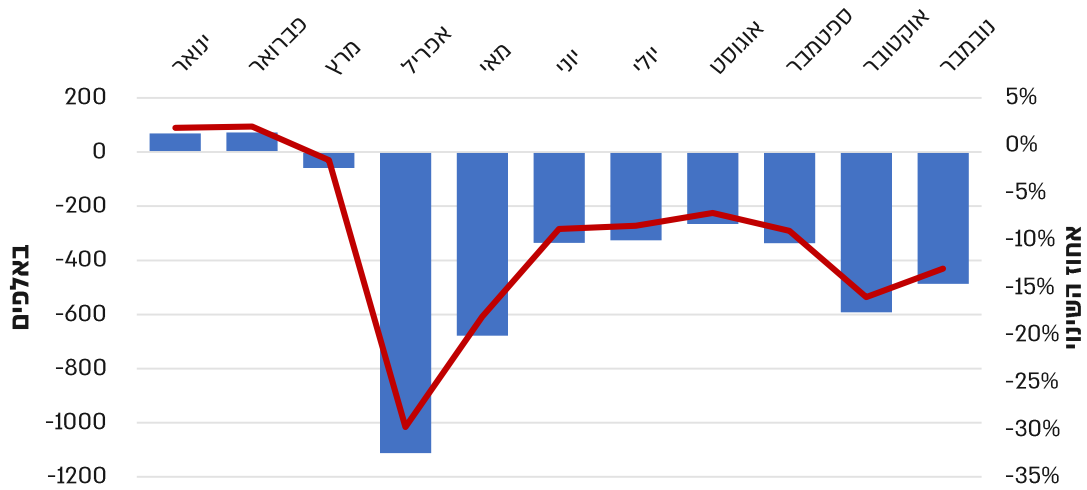
סביבת הריבית הנמוכה אינה יכולה להוות הסבר יחיד לגאות בשוק ההון.

היציאה ממשבר הקורונה יצרה ענפים מרוויחים ומפסידים. הגאות בשוק ההנפקות בולטת בתחומי הטכנולוגיה, האנרגיות הירוקות והתשתיות, שנהנים מצמיחה מואצת כתוצאה ממדיניות השקעות ממשלתיות ושינוי בהעדפות הצרכנים.

משבר הקורונה הינו המשבר הכלכלי העולמי הגדול ביותר ב-80 השנים האחרונות. התפשטות מגפת הקורונה בישראל, אשר לוותה בסגרים על המשק ולירידה בפעילות הכלכלית, הובילה להשלכות כבדות משקל על הכלכלה בישראל, בדומה לרוב מדינות העולם. השפעות אלה נכרות בירידה בפעילות העסקית ובהתאם לכך בירידה בצמיחת התמ"ג, וכן עליה באבטלה.

שנת 2020 היתה שנה של מיתון כלכלי, כאשר התוצר בישראל ירד בכ-2.4%, המהווה ירידה של כ-4.4% בתוצר לנפש. בנוסף, בחודשים אפריל עד נובמבר 2020 היתה ירידה ממוצעת של כ-520 משרות שכיר בהשוואה לשנת 2019. זאת בנוסף לפגיעה קשה בעצמאים - כ-26% מהעצמאים בישראל סגרו את העסק, וכן כ-57% מהעצמאים ספגו ירידה בהכנסותיהם מאז תחילת המשבר.

השינוי במספר משרות שכיר בהשוואה לשנת 2019

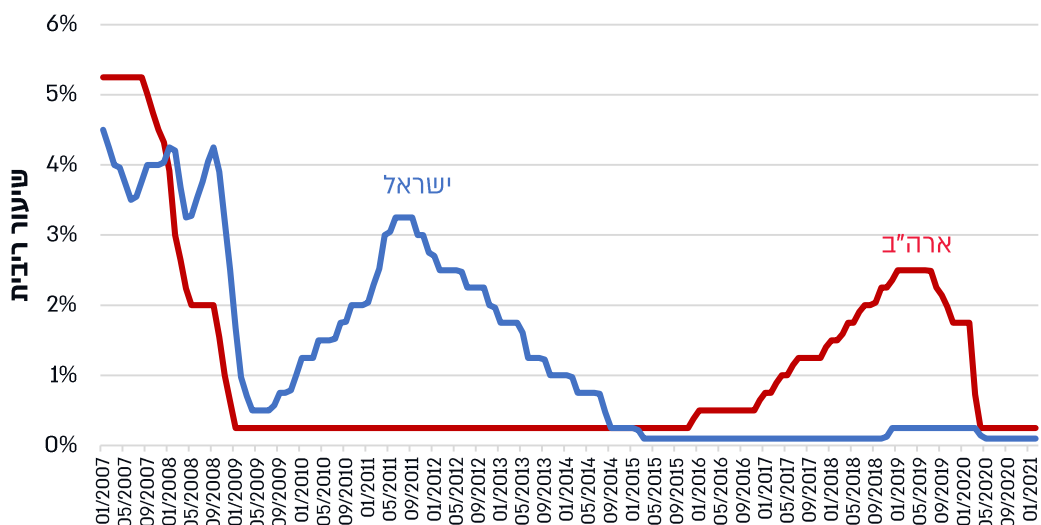

מקור: נתוני הלמ"ס

אולם, על אף המיתון הכלכלי, שוקי ההון בישראל ובעולם נמצאים בגאות.

הסבר אחד לגאות בשוק ההון הינו ללא ספק ההרחבה המוניטרית וסביבת הריבית הנמוכה. אולם, הריבית הנמוכה אינה יכולה להוות הסבר יחיד לגאות בשוק ההון.

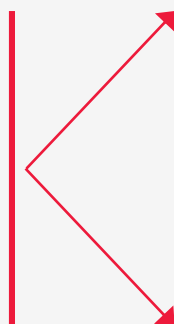
הרחבה מוניטרית הריביות בשפל

מקור: בנק ישראל, Federal Reserve

מגפת הקורונה הינה מגפה לא שיוויונית, שכן חלק מהענפים במשק נפגעו קשות מהמשבר, לעומת אחרים שיצאו ממנו ברווח. ההתאוששות ממשבר הקורונה אינה צפויה להיות התאוששות בצורת האות האנגלית - V של עלייה לאחר הירידה, וכן לא בצורת לוגו נייקי אשר משקף ירידה חדה ולאחריה התאוששות איטית אך רצופה. ההתאוששות הינה בצורת האות (The K-Shaped Recovery) K - התאוששות שונה בקצבים שונים לפי סקטורים שונים בכלכלה. כאשר חלק מהסקטורים יצלחו את המשבר הכלכלי כמעט ללא השפעה, ואף ברווח, לרבות טכנולוגיה, תשתיות ירוקות, צריכה שוטפת ומוצרי יסוד. בעוד התחזית לתעשיית הפנאי, הנסיעות והתיירות הינה עגומה ביותר.

The K - Shaped Recovery

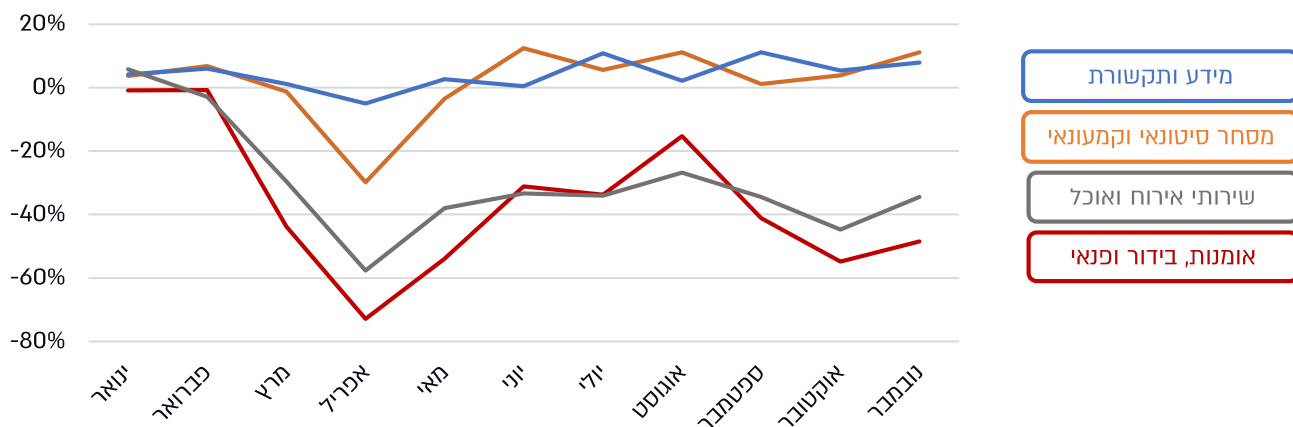
ענפים מרוויחים:

- טכנולוגיה ודיגיטל
- תשתיות ירוקות ואנרגיות מתחדשות
- חברות גדולות

ענפי מפסידים:

- כלכלה מסורתית
- תיירות, תרבות והארכה
- עסקים קטנים

פדיון עסקי
השינוי ביחד לשנת 2019

מקור: נתוני הלמ"ס

חלק מהמדיניות העולמית להתמודדות עם המשבר הינה באמצעות הרחבה פיסקאלית - הגדלת תקציבי ההשקעות הממשלתיים, בכלל ובתחום האנרגיות הירוקות והתשתיות בפרט.

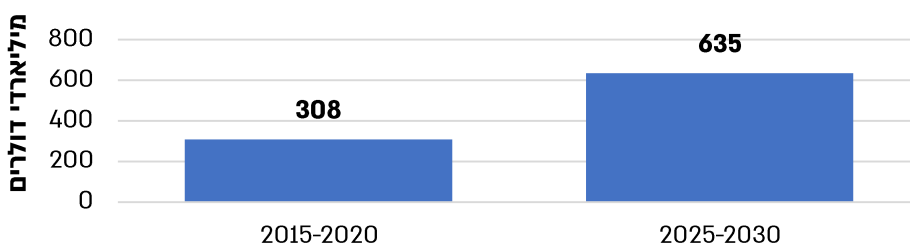
באירופה, אושרה תוכנית ה - Green Deal, תוכנית תמריצים פיסקאלית סביבתית בסך 1.85 טריליון אירו למשך שנים מצד מדינות האיחוד האירופאי לקידום אנרגיה ירוקה והתייעלות אנרגטית, בניה ירוקה ותחבורה חשמלית.

בארה"ב, ממשל ביידן אישר תוכנית בסך 2 טריליון דולר לעשר שנים לקידום השקעות באנרגיות נקיות; תחבורה חשמלית; בניה ירוקה; חקלאות מקיימת ועוד. גם בבריטניה הושקעו 12 מיליארד פאונד לקידום תעשיות ירוקות ויצירה של כרבע מיליון מקומות עבודה חדשים עד לשנת 2030.

גם ישראל פועלת לקידום תחום האנרגיות הירוקות וכלכלת דלת פחמן. כחלק מכך הוגדר יעד ממשלתי של 30% יצור של אנרגיות מתחדשות עד לשנת 2030 והפסקת השימוש עד לשנת 2025. כמו כן, הוגדר יעד של 100% מהתחלות הבניה עד לשנת 2030 יהיו בהתאם לתקן בניה ירוקה.

בנוסף, ישנו שינוי בהעדפות הצרכנים, אשר מעדיפים להשקיע בתחומי הטכנולוגיה והאנרגיות הירוקות, על פני הענפים המסורתיים. בין השנים 2025 עד 2030 צפויה השקעה עולמית של כ- 635 מיליארד דולר באנרגיות ירוקות.

תחזית להשקעה שנתית ממוצעת באנרגיות מתחדשות בעולם

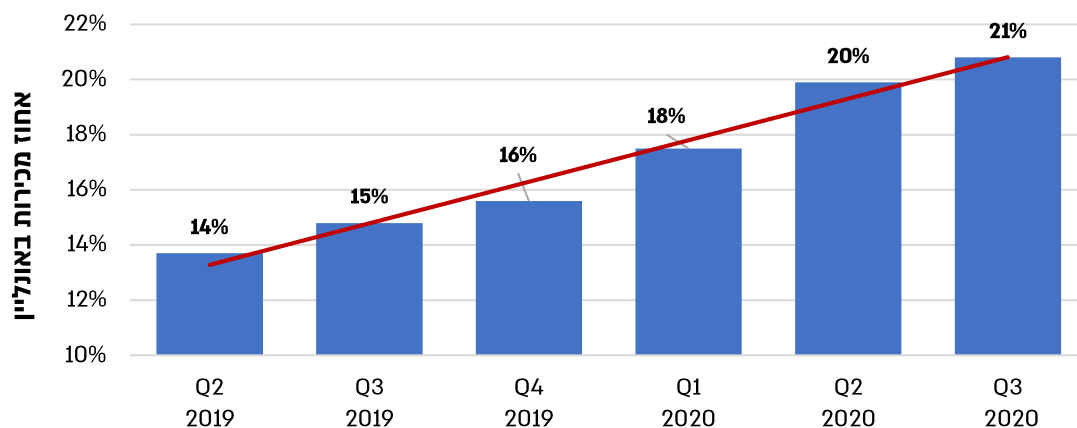

מקור: World Energy Outlook, IEA

תחום נוסף שנהנה מהשלכות מגפת הקורונה הינו תחום הטכנולוגיה. משבר הקורונה האיץ תהליכים של עבודה מהבית, למידה מרחוק, כנסים אונליין ורכישה דרך האינטרנט. אין ספק שהשינויים שגרמה המגפה האיצו את מגמת הדיגיטציה, שהחלה עוד טרם המשבר. תוך מספר שבועות, כל העולם עבר לצורת התנהלות ועבודה חדשה. בהתבסס על כל השינויים האלו נוכל לצפות לשינויים חיוביים בתחום הטכנולוגיה בעולם שלאחר הקורונה.

השפעת משבר הקורונה על רכישות מזון אונליין*

מקור: לפי נתוני שופרסל

בבחינת ההנפקות בשוק ההון בשנת 2020, ניתן להסיק כי תופעת הגאות בשוק ההון הינה פועל יוצא ממשבר הקורונה. שכן, הענפים המובילים בהנפקות ראשוניות בשוק ההון הינם - טכנולוגיה, אנרגיה, וביומד. לעומת תעשייה ומסחר ושירותים אשר נמצאים בתחתית הרשימה.

שוק ההון כראי של הכלכלה הנפקות ראשוניות בישראל לפי ענפים, 2020

ענף	מספר חברות שהונפקו	סכום הגיוס במיליוני ש"ח
טכנולוגיה	10	906
אנרגיה נפט וגז	5	1,335
ביומד	4	295
שירותים פיננסים	3	436
נדל"ן ובנייה	2	436
מסחר ושירותים	1	540
תעשייה	1	346
השקעה ואחזקות	1	338
סה"כ	27	4,632

מקור: הרשות לניירות ערך

המסקנה היא כי הבורסה ממשיכה להיות ראי של הכלכלה. השילוב של הרחבה פיסקאלית עם הרחבה מוניטרית יוצרים סביבה כלכלית התומכת בהשקעות, וזאת יחד עם צפי לחזרה לצמיחה כלכלית מואצת עם היציאה מהמשבר.

חן הרצוג
כלכלן ראשי ושותף
BDO

